

Informācija par pārvadāto pasažieru skaita izmaiņām iekšzemes sabiedriskajā transportā 2023. gadā¹

2023. gadā iekšzemes sabiedriskajā transportā Latvijā, aptverot reģionālos pārvadājumus ar autobusiem un vilcieniem un valstspilsētu pašvaldībās organizētos pilsētas nozīmes maršrutus, kopā tika veikti 186,85 miljoni pasažieru braucieni, kas ir par 25,18 miljoniem jeb 16% vairāk, nekā 2022. gadā, kad pasažieru veikto braucienu skaits bija 161,67 miljoni. Salīdzinot ar 2021. un 2020. gadu, 2023. gadā sabiedriskajā transportā tika pārvadāti par attiecīgi 48% un 23% vairāk pasažieru, bet, salīdzinot ar periodu pirms Covid-19 pandēmijas, 2023. gadā pārvadāto pasažieru skaits bija par 22% mazāks, nekā 2019. gadā, kad Latvijas sabiedriskajā transportā tika veikti 238,90 miljoni pasažieru braucieni.

No visiem 2023. gadā veiktajiem pasažieru braucieniem lielākā daļa jeb **78,78%** braucieniem tika veikti valstspilsētu pašvaldību maršrutos (Rīgā, Daugavpilī, Jēkabpilī, Jelgavā, Jūrmalā, Liepājā, Rēzeknē, Valmierā un Ventspilī), **12,04%** – reģionālās nozīmes autobusu maršrutos un **9,17%** – reģionālās nozīmes vilcienu maršrutos (skat. tabulu Nr.1).

Tabula Nr.1

Pārvadāto pasažieru skaits 2023. gadā un braucieniem skaita izmaiņas,%

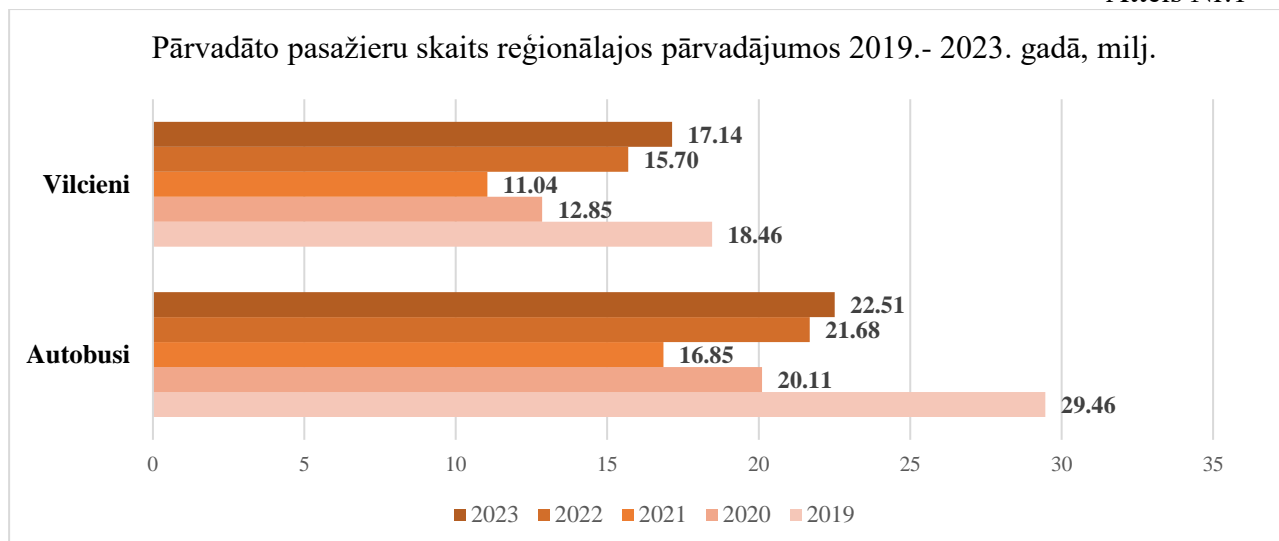
Pārvadājuma veids	2022. gadā		2023. gadā		Braucieniem skaita izmaiņas			
	Pārvadāto pasažieru skaits	Pārvadāto pasažieru iedalījums pa pārvadājumu veidiem, %	Pārvadāto pasažieru skaits	Pārvadāto pasažieru iedalījums pa pārvadājumu veidiem, %	2023./2019.	2023./2020.	2023./2021.	2023./2022.
Pilsētas nozīmes maršruti	124 291 849	76.88%	147 210 883	78.78%	-23%	24%	49%	18%
Reģionālās nozīmes maršruti (autobusi)	21 680 979	13.41%	22 506 445	12.04%	-24%	12%	34%	4%
Reģionālās nozīmes maršruti (vilcieni)	15 696 804	9.71%	17 137 214	9.17%	-7%	33%	55%	9%
Kopā	161 669 632	100%	186 854 542	100%	-22%	23%	48%	16%

Reģionālās nozīmes pārvadājumi ar autobusiem un vilcieniem

Autotransporta direkcijas apkopotie statistikas dati liecina, ka 2023. gadā reģionālajā sabiedriskajā transportā kopumā pārvadāti 39,64 miljoni pasažieru, kas ir par 2,27 miljoniem jeb 6% vairāk nekā 2022. gadā, kad reģionālajā sabiedriskajā transportā tika pārvadāti 37,38 miljoni pasažieru.

No kopējā reģionālajos maršrutos 2023. gadā pārvadāto pasažieru skaita 56,8% jeb 22,51 miljoni pasažieru tika pārvadāti autobusu maršrutos un 43,2% jeb 17,14 miljoni - reģionālās nozīmes vilciena maršrutos (skat. attēlu Nr.1).

¹ Informācija par pārvadātajiem pasažieriem valsts dotētajā reģionālās nozīmes maršrutu tīklā un valstspilsētu pašvaldībās apkopota 21.03.2024.

Analizējot pārvadāto pasažieru skaita rādītājus pa sabiedriskā transporta pārvadājuma veidiem, ir secināms, ka vislielākais pasažieru skaits 2023. gadā pārvadāts reģionālo autobusu maršrutu tīklā, t.i., 22,51 miljoni pasažieru, kas ir par 4% vairāk, nekā 2022. gadā, kad reģionālo autobusu maršrutu tīklā tika pārvadāti 21,68 miljoni pasažieru. Pasažieru skaita pieaugums reģionālajos autobusu maršrutos ir vērojams arī attiecībā pret 2021. un 2020. gadu, kur pasažieru skaits 2023. gadā ir palielinājies par attiecīgi 34% un 12%. Salīdzinot ar periodu pirms Covid-19 pandēmijas 2019.gadā, kad gada laikā tika pārvadāti 29,46 miljoni pasažieru, 2023. gadā pārvadāto pasažieru skaits atpaliek no 2019. gada rādītājiem par 6,96 miljoniem jeb 24%.

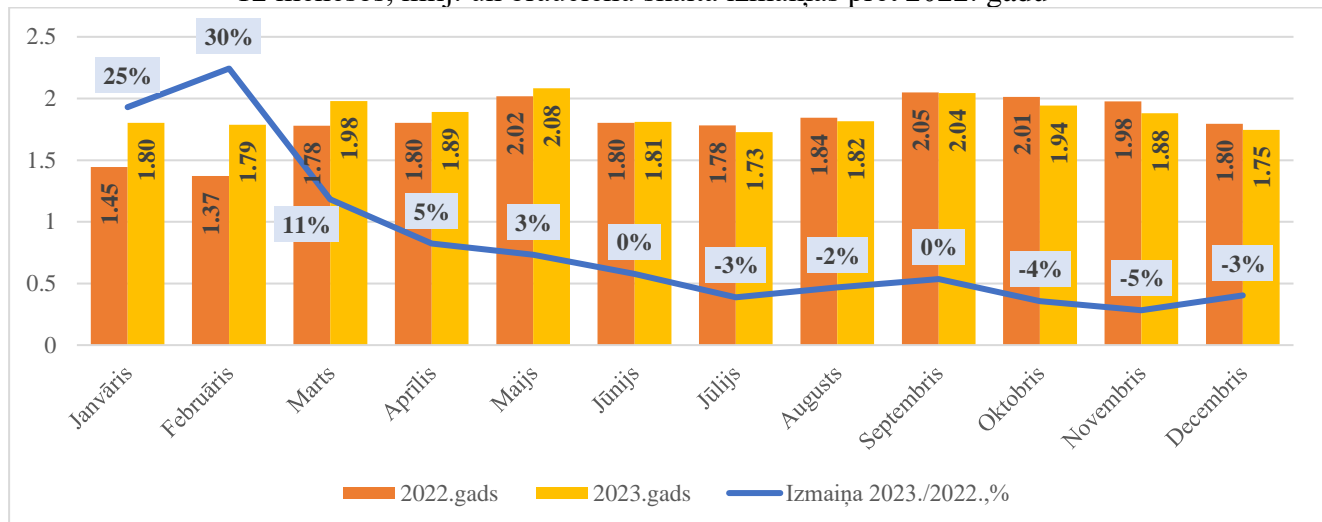
Izvērtējot 2023. gada pasažieru plūsmu pa mēnešiem, varam novērot, ka 2023. gadā pasažieru plūsma ir bijusi stabila un bez būtiskām pasažieru skaita izmaiņām, kas tika novērotas iepriekšējos gados, kurus skāra Covid-19 pandēmija un kā rezultātā ievērojami samazinājās pasažieru skaits sabiedriskajā transportā. 2023. gadā reģionālās nozīmes pārvadājumos ar autobusiem visvairāk pasažieru tika pārvadāti maijā un septembra mēnešos, un pasažieru skaits šajos mēnešos pārsniedza 2 miljonu atzīmi. Savukārt vasaras mēnešos tika novērots neliels pasažieru skaita samazinājums, un vienā vasaras mēnesī tika pārvadāti vidēji 1,78 miljoni pasažieru, kas ir par 1,4% mazāk, nekā 2022. gada vasarā, kad vidēji mēnesī tika pārvadāti 1,81 miljoni. Tendence, ka reģionālo autobusu maršrutos vasaras periodā samazinās pārvadāto pasažieru skaits, ir novērota arī iepriekšējos gados un tas galvenokārt ir saistīts ar skolēnu vasaras brīvlaiku, kura laikā reģionālajos pārvadājumos ar autobusiem tiek samazināts reisu skaits, kā arī vasara ir atvaļinājuma laiks strādājošajiem, līdz ar to samazinās pasažieru aktivitāte un mainās viņu ikdienas pārvietošanās paradumi, kā rezultātā retāk tiek izmantoti autobusu pārvadājumi. Līdz ar rudens atnākšanu un jauna mācību gada sākšanos, pasažieru skaits autobusu maršrutos pieaug, un 2023. gada septembra mēnesī tika pārvadāti par 227,78 tūkstošiem jeb 13 % vairāk pasažieru, nekā augustā (skat. attēlu Nr.2).

2023. gadā autobusu maršrutos lielākais pasažieru skaita pieaugums pret 2022. gadu ir novērojams janvārī un februārī mēnešos, attiecīgi 25% un 30%, kas ir skaidrojams ar to, ka līdz 2022. gada 28. februārim Latvijā bija spēkā Covid-19 dēļ noteiktā ārkārtējā situācija. No 2022. gada 1. marta tika atviegloti vairāki Covid-19 dēļ noteiktie ierobežojumi, līdz ar to no marta tika novērots būtisks pārvadāto pasažieru skaita pieaugums gan autobusu, gan vilcienu maršrutos.

Lai gan pirmās nozares atkopšanās no Covid-19 pandēmijas ietekmes pazīmes tika novērotas jau 2022. gadā, 2023. gads bija pirmais pilnais gads pēc Covid-19 pandēmijas, kurā netika noteikti epidemioloģiskās drošības ierobežojumi, kas varētu ietekmēt pasažieru pārvietošanos sabiedriskajā transportā, un pasažieru pārvadājumu dati liecina, ka nozare sāk stabilizēties.

Attēls Nr.2

Reģionālās nozīmes **autobusu maršrutos** pārvadāto pasažieru skaits 2022. un 2023. gada 12 mēnešos, milj. un braucienu skaita izmaiņas pret 2022. gadu

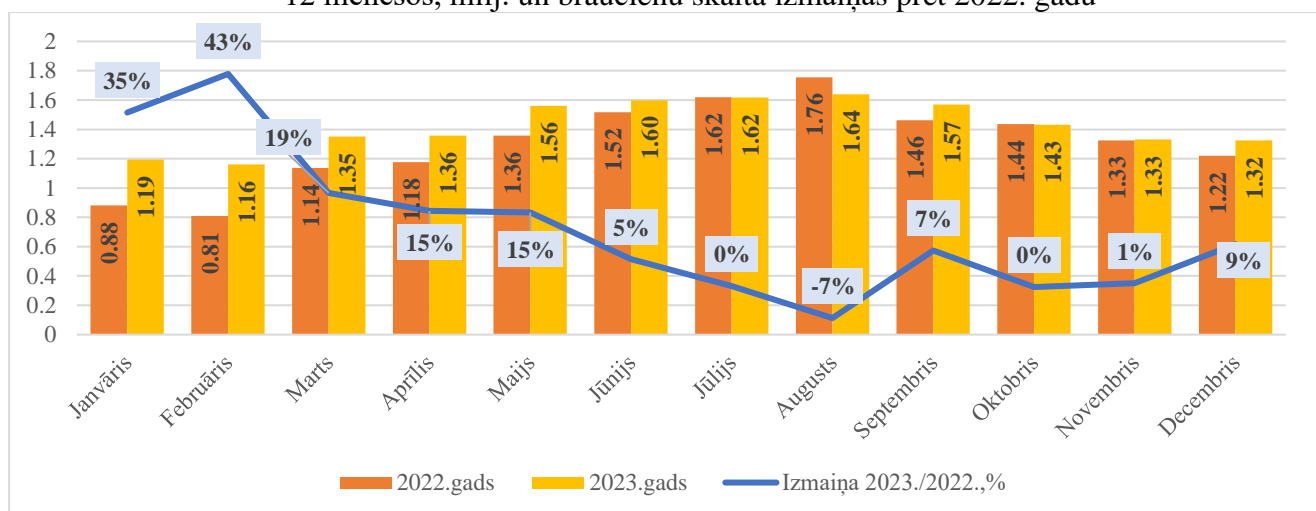

Reģionālās nozīmes vilcienu maršrutos pārvadāto pasažieru skaits 2023. gadā sasniedza 17,14 miljonus pasažieru, kas ir par 1,44 miljoniem jeb 9% vairāk, nekā 2022. gadā, kad reģionālos pārvadājumus ar vilcieniem izmantoja 15,70 miljoni pasažieru.

Salīdzinot ar 2021. un 2020. gada pasažieru skaita rādītājiem, secināms, ka 2023. gadā vilcienu maršrutos pārvadāts par attiecīgi 55% un 33% vairāk pasažieru. Attiecībā pret periodu pirms Covid-19 pandēmijas, 2023. gadā pārvadāto pasažieru skaits atpaliek no 2019. gada rādītājiem par 7% jeb 1,32 miljoniem, kas liecina par to, ka pasažieru skaits vilcienu pārvadājumos sāk tuverties pirms pandēmijas apjomam. Līdz ar to ir secināms, ka reģionālajos pārvadājumos ar vilcieniem atkopšanās pēc Covid-19 pandēmijas ir bijusi straujāka, nekā autobusu pārvadājumos.

Attēls Nr.3

Reģionālās nozīmes **vilcienu maršrutos** pārvadāto pasažieru skaits 2022. un 2023. gada 12 mēnešos, milj. un braucienu skaita izmaiņas pret 2022. gadu

Izvērtējot 2023. gadā vilcienu maršrutos pārvadāto pasažieru skaitu pa mēnešiem, var secināt, ka vislielākā pasažieru plūsma vilcienu pārvadājumos kā ierasts ir bijusi vasaras mēnešos. Vidēji vienā vasaras mēnesī 2023. gadā tika pārvadāti 1,62 miljoni pasažieru, kas ir par nepilnu 1% mazāk, nekā 2022. gada vasarā, kad vidēji mēnesī tika pārvadāti 1,63 miljoni. Kā redzams attēlā

Nr.3, 2023. gadā reģionālajos pārvadājumos ar vilcieniem ir izteikti vērojama sezonālitate, kad vasaras periodā palielinās pārvadāto pasažieru plūsma Tukuma un Skultes virzienā. Līdz ar rudens iestāšanos pārvadāto pasažieru skaits ir mēreni samazinājies ar katru mēnesi līdz gada beigām.

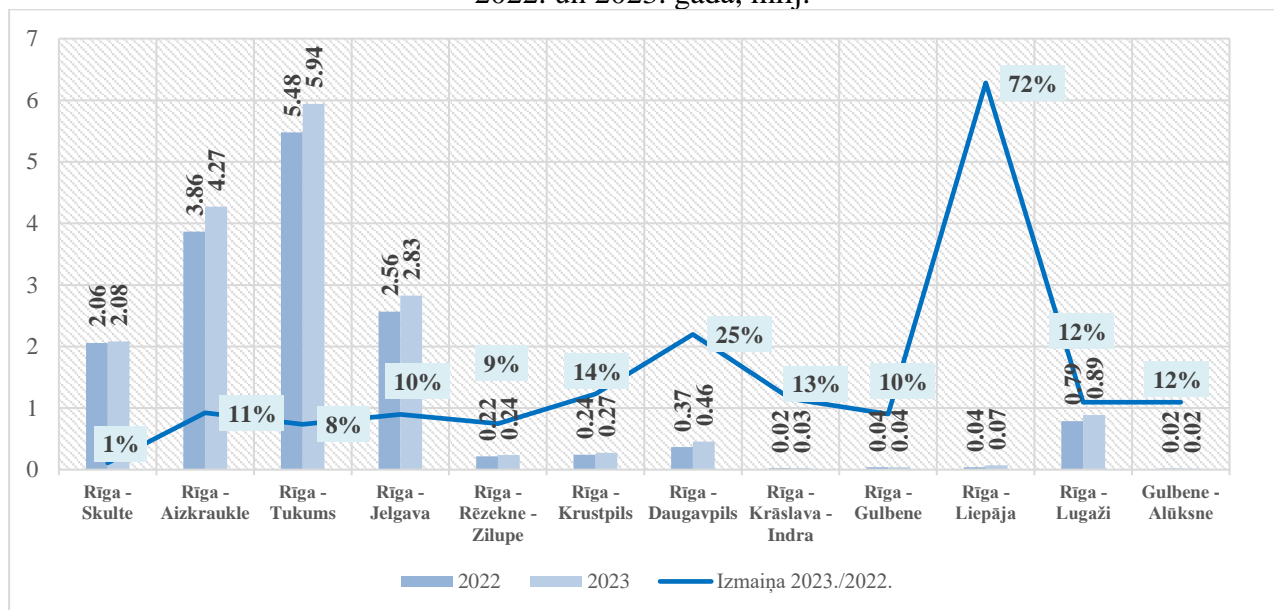
Kopumā pasažieru skaits 2023. gadā, salīdzinājumā ar 2022. gadu ir palielinājies katru mēnesi, izņemot augustu, kurā 2022. gadā tika novērota īpaši liela pasažieru aktivitāte un tika pārvadāti 1,76 miljoni pasažieru. Līdzīgi kā autobusu pārvadājumos, vislielākais pasažieru skaita pieaugums pret 2022. gadu ir novērojams janvāra un februāra mēnešos (skat. attēlu Nr.3).

Pārvadāto pasažieru skaita pieaugumu vilcienu satiksmē ir veicinājusi arī jaunu maršrutu atvēršana, piemēram, ikdienas vilcienu satiksmes atjaunošana starp Liepāju un Rīgu un papildu vilcienu reisu nodrošināšana maršrutā Rīga-Daugavpils. Atbilstoši iedzīvotāju pieprasījumam, lai nodrošinātu regulāro sabiedriskā transporta pārvadājumu apjomu starp lielākajām Latvijas pilsētām, 2023. gada vasarā tika veiktas izmaiņas vilcienu kursēšanā no Rīgas uz Liepāju un uz Daugavpili. No 2023. gada 11. jūnija maršrutā Rīga–Daugavpils ik dienu kursē divi papildu vilcienu reisi, kas tiek nodrošināts, pagarinot divus jau esošus reusus posmā no Krustpils līdz Daugavpilij. Savukārt no 2023. gada 31. jūlija tika atjaunota ikdienas vilcienu satiksme starp Liepāju un Rīgu.

Salīdzinot ar 2022. gadu, 2023. gadā pasažieru skaits līnijā Rīga-Liepāja ir palielinājies par 72% jeb par 29,3 tūkstošiem, bet līnijā Rīga-Daugavpils pasažieru skaits ir palielinājies par 25% jeb par 91,8 tūkstošiem (skat. attēlu Nr.4).

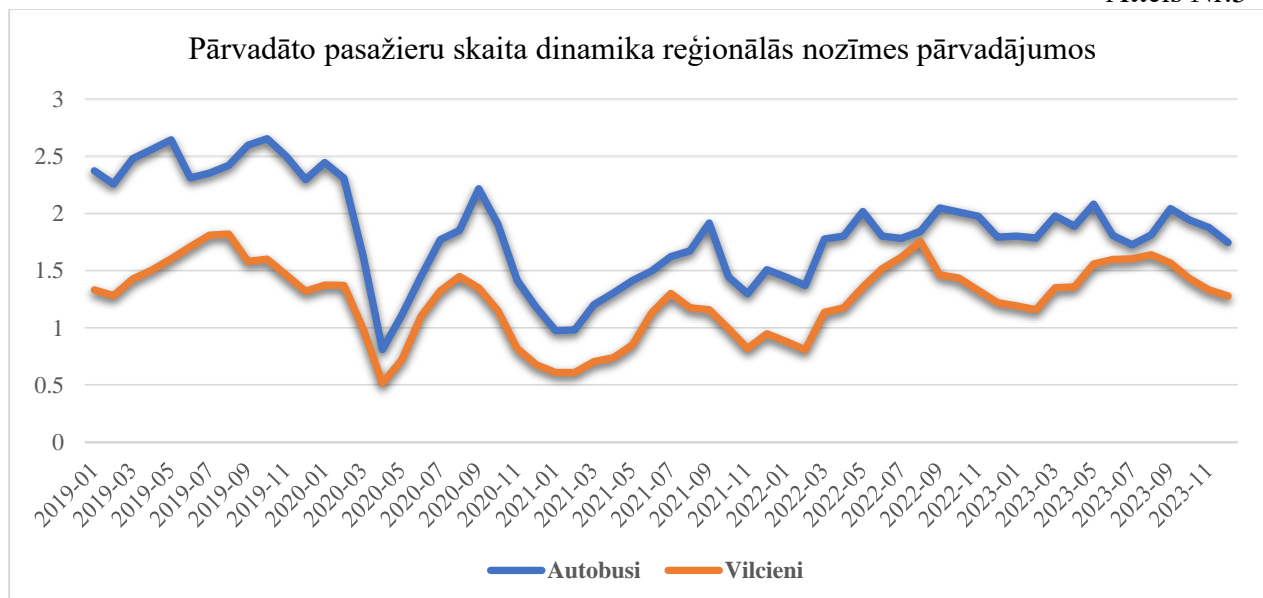
Attēls Nr.4

Reģionālās nozīmes vilcienu maršrutos pārvadāto pasažieru skaits pa dzelzceļa līnijām 2022. un 2023. gadā, milj.

Kopumā vērtējot pārvadāto pasažieru skaita izmaiņas reģionālajos pārvadājumos ar autobusiem un vilcieniem pēdējos piecos gados, Autotransporta direkcija secina, ka izmaiņas pārvadāto pasažieru apjomā pamatā sakrīt ar izmaiņām, kas tika ieviestas valstī saistībā ar Covid-19 infekcijas ierobežošanu. Pārvadāto pasažieru skaita dinamika no 2019. gada janvāra līdz 2023. gada decembrim ir skatāma attēlā Nr.5, kurā skaidri iezīmējās mainīgās pasažieru skaita iezīmes.

Lai gan pasažieru skaita pieaugums 2023. gadā liecina par nozares pakāpenisku atkopšanos pēc Covid-19 pandēmijas, ir secināms, ka Covid-19 pandēmijas ietekme uz pasažieru pārvadājumiem vēl aizvien ir novērojama, piemēram, ir mainījušies darba organizēšanas principi, kad iedzīvotāji var darbu pienākumus veikt attālināti, vai arī tiek izmantoti citi alternatīvie pārvadājumu veidi, līdz ar to pārvadāto pasažieru skaits reģionālajos pārvadājumos 2023. gadā ir par 17% mazāks, nekā tas bija 2019. gadā, kad reģionālajos maršrutos tika pārvadāti 47,92 miljoni pasažieru.

Salīdzinot 2023. gada 12 mēnešos pārvadāto pasažieru skaitu ar iepriekšējo gadu rādītājiem, ir secināms, ka pārvadāto pasažieru skaits gan autobusu, gan vilcienu maršrutos 2023. gadā ir pārsniedzis pēdējo trīs gadu rādītājus. Vienlaikus varam novērot, ka pasažieri savā sabiedriskā transporta izmantošanas izvēlē 2023. gadā priekšroku ir devuši vilcienam. Piemēram, 2023. gadā vilcienu maršrutos pārvadāto pasažieru skaits veido 93% no 2019. gada pārvadāto pasažieru skaita apjoma, bet autobusu maršrutos – 76% no 2019. gada apjoma. Pasažieru skaita pieaugumu vilcienu maršrutos ir veicinājusi jaunu maršrutu atvēršana, savukārt autobusu pārvadājumos ir optimizēts maršrutu tīkls, kā rezultātā pasažieru apjoms ir samazinājies.

Stiprinot dzelzceļa satiksmes nozīmīgumu, kopš 2020. gada nogales vilcienu satiksmē tiek palielināts reisu skaits un atklāti jauni, regulāri vilcienu maršrutu reisi (uz Madonu, Gulbeni, Krāslavu, Rēzekni u.c.), kas ir veicinājis pārvadāto pasažieru apjoma pieaugumu. Vienlaikus tiek samazināts reisu skaits reģionālo maršrutu autobusiem Pierīgā tajās vietās, kur ir iespēja izmantot vilcienu pārvadājumus. Tādējādi, kopš 2019. gada dotētais maršrutu tīkls reģionālās nozīmes pārvadājumos ar autobusiem ir samazināts vismaz par 11,4%, attiecīgi radot arī pasažieru skaita samazinājumu.

No visiem 2023. gadā vilcienu maršrutos pārvadātajiem pasažieriem 92% jeb 15,76 miljoni tika pārvadāti Pierīgas zonu tarifa maršrutos un 8% jeb 1,38 miljoni – pārējos reģionālās nozīmes dīzeļvilcienu maršrutos. 2023. gadā vilcienu maršrutu tīklā kopumā veikti 612,38 miljoni pasažierkilometru, no kuriem elektrovilcienu maršrutos tika veikti 62% jeb 381,84 pasažierkilometru, bet dīzeļvilcienu maršrutos – 230,53 miljoni pasažierkilometru, kas veido 38% no visiem 2023. gadā vilcienu satiksmē veiktajiem pasažierkilometriem. Vidējais pārvadājuma attālums ar vilcieniem 2023. gada 12 mēnešos bija 35,73 kilometri.

Savukārt reģionālo autobusu maršrutu tīklā 2023. gadā kopumā veikti 825,09 miljoni pasažierkilometru. Vidējais pārvadājuma attālums ar autobusiem 2023. gada 12 mēnešos bija 36,66 kilometri (skat. tabulu Nr.2).

2023. gada rādītāju salīdzinājums ar 2022. gada rādītājiem, izmaiņas %

	Reģionālās nozīmes maršruti (autobusi)			Reģionālās nozīmes maršruti (vilcieni)		
	2023. gads	2022. gads	Izmaiņas 2023./2022., %	2023. gads	2022. gads	Izmaiņas 2023./2022., %
Pārvadāto pasažieru skaits	22 506 445	21 680 979	4%	17 137 214	15 696 804	9%
Pasažierkilometri	825 091 178	789 599 230	4%	612 375 558	540 803 579	13%
Nobraukums maršrutu tīklā/Nobraukums sliežu transportam (vagonu km)	69 314 232	70 306 727	-1%	27 272 275	27 693 764	-2%
Vidējais pārvadājuma attālums	36.66	36.42	1%	35.73	34.45	4%
Pārvadāto pasažieru skaits uz 1 km	11.90	11.23	6%	22.45	19.53	15%

Lielākais pārvadāto pasažieru īpatsvars reģionālo maršrutu autobusos un vilcienos 2023. gadā ir bijuši par maksu pārvadātie pasažieri jeb pasažieri, kuri sabiedriskā transporta pakalpojumu izmantošanai ir iegādājušies vienreizējās braukšanas maksas biļetes vai abonementa biļetes.

Reģionālās nozīmes autobusu maršrutos no visiem 2023. gadā pārvadātajiem pasažieriem:

- 16,73 miljoni jeb 74% bija par maksu pārvadātie pasažieri,
- 3,03 miljoni jeb 14% veidoja pasažieru kategorija ar valsts noteiktajiem braukšanas maksas atvieglojumiem 100% apmērā,
- 2,75 miljoni jeb 12% veidoja citi pasažieri, kuri saņem noteiktus braukšanas maksas atvieglojumus (tajā skaitā daudz bērnu ģimeņu locekļi, Ukrainas civiliedzīvotāji, bezmaksas maršrutos pārvadātie pasažieri) (skat. attēlu Nr.6).

Attēls Nr.6

Reģionālās nozīmes **autobusu maršrutos** pārvadāto pasažieru skaits pa kategorijām, 2019.- 2023. gadā, milj.

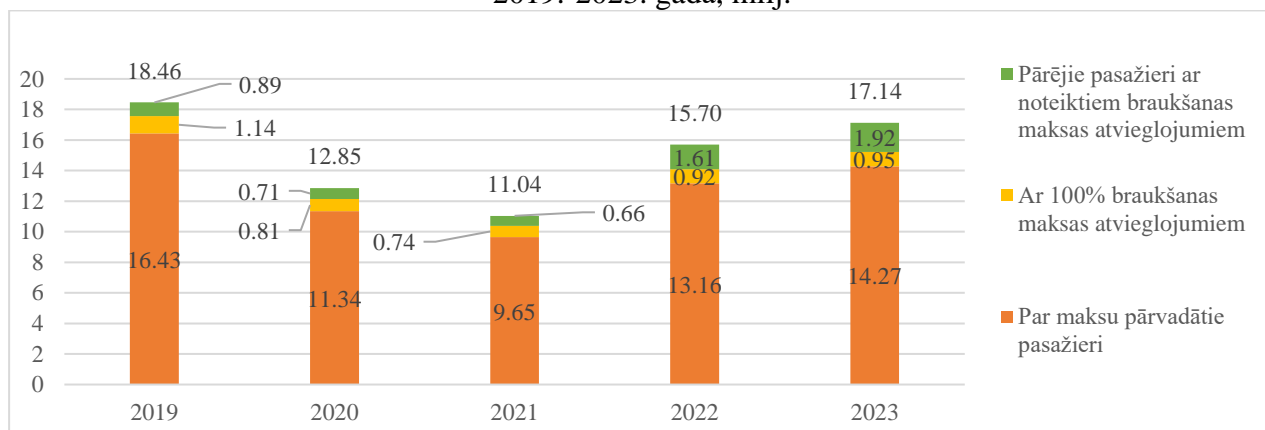

Reģionālās nozīmes vilcienu maršrutos no visiem 2023. gadā pārvadātajiem pasažieriem:

- 14,27 miljoni jeb 83% bija par maksu pārvadātie pasažieri,
- 0,95 miljoni jeb 6% veidoja pasažieru kategorija ar valsts noteiktajiem braukšanas maksas atvieglojumiem 100% apmērā,
- 1,92 miljoni jeb 11% veidoja citi pasažieri, kuri saņem noteiktus braukšanas maksas atvieglojumus (tajā skaitā daudzbērnu ģimeņu locekļi, Ukrainas civiliedzīvotāji, bezmaksas maršrutos pārvadātie pasažieri) (skat. attēlu Nr.7).

Attēls Nr.7

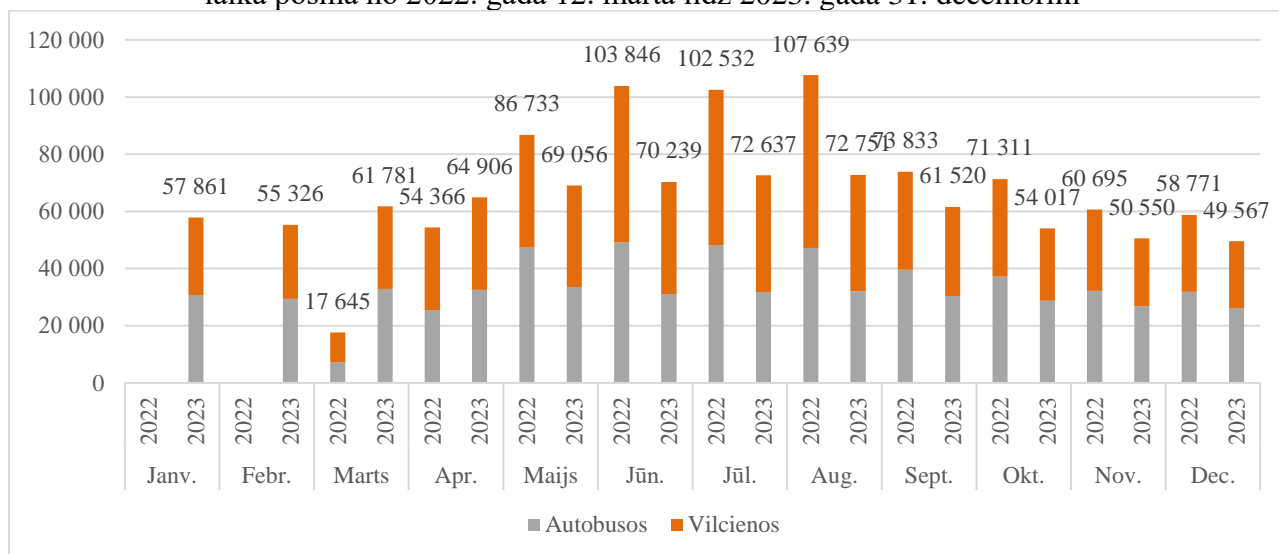
Reģionālās nozīmes **vilcienu maršrutos** pārvadāto pasažieru skaits pa kategorijām, 2019.-2023. gadā, milj.

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, 2022. un 2023. gadā ir palielinājies to pasažieru īpatsvars, kuri saņem noteiktus braukšanas maksas atvieglojumus. Tas skaidrojams ar to, ka no 2021. gada oktobra ir ieviesti bezmaksas maršruti un no 2022. gada 12. marta reģionālajos autobusu un vilcienu maršrutos braukšanas maksas atvieglojumus var izmantot Ukrainas civiliedzīvotāji. Saskaņā ar valdības lēmumu, no 2022. gada 12. marta Ukrainas civiliedzīvotāji, kuri, bēgot no kara, ieradušies Latvijā, reģionālajā sabiedriskajā transportā var braukt bez maksas.

Attēls Nr.8

Reģionālajos maršrutos pārvadāto Ukrainas civiliedzīvotāju braucieni skaits laika posmā no 2022. gada 12. marta līdz 2023. gada 31. decembrim

Saskaņā ar Autotransporta direkcijas apkopoto informāciju, kopš kara sākuma reģionālajos maršrutos kopumā pārvadāti 1,48 miljoni Ukrainas civiliedzīvotāju. 2023. gadā reģionālās nozīmes maršrutos tika pārvadāti 740,2 tūkstoši Ukrainas civiliedzīvotāju, no kuriem 366,04 tūkst. braucieni

tika reģistrēti reģionālajos pārvadājumos ar autobusiem un 374,17 tūkst. – vilcienos. Savukārt 2022. gadā, periodā no 12. marta līdz 31. decembrim, reģionālās nozīmes maršrutos tika pārvadāti 737,4 tūkst. Ukrainas civiliedzīvotāji, no kuriem 365,5 tūkst. tika pārvadāti autobusu maršrutos un 371,9 tūkst. – vilcienos.

Kā redzams attēlā Nr. 8, Ukrainas civiliedzīvotāju pieprasījums pēc sabiedriskā transporta 2023. gadā ir bijis vienlīdz liels gan autobusu, gan vilcienu maršrutos, tomēr, salīdzinot vidēji vienā mēnesī pārvadāto pasažieru skaitu 2023. gadā ar 2022. gada rādītājiem, pārvadāto Ukrainas civiliedzīvotāju skaits 2023. gadā ir samazinājies par aptuveni 16% (skat. attēlu Nr.8).

Palielinoties kopējam pasažieru skaitam, braucienu skaita palielinājums ir novērojams arī personu kategorijām, kuras ir tiesīgas izmantot reģionālās nozīmes sabiedrisko transportu ar braukšanas maksas atvieglojumiem. 2023. gadā reģionālajos pārvadājumos (autobusus un vilcienos) kopā tika pārvadāti 3,98 miljoni pasažieru, kuri saņem valsts noteiktos braukšanas maksas atvieglojumus 100% apmērā, t.i. pirmsskolas vecuma bērni; bērni bāreņi; politiski represētās personas, nacionālās pretošanās kustības dalībnieki; I un II grupas invalīdi, bērni invalīdi un pavadošās personas.

Salīdzinot ar 2022. gadu, 2023. gadā pasažieru ar 100% braukšanas maksas atvieglojumiem skaits kopumā ir palielinājies par 88,03 tūkst. jeb par 2% un salīdzinot ar 2021. un 2020. gadu, šīs kategorijas pasažieru skaits 2023. gadā ir palielinājies par attiecīgi 21% un 1%. Attiecībā pret periodu pirms Covid-19 pandēmijas, 2023. gadā tika pārvadāti par 28% mazāk pasažieru ar 100% braukšanas maksas atvieglojumiem nekā 2019. gadā (skat. tabulu Nr.3).

Lielākais pieaugums 2023. gadā, salīdzinot ar 2022. gadu, ir bijis pasažieru grupai “I un II grupas invalīdi, bērni invalīdi un pavadošās personas”, kur 2023. gadā vērojams 121,66 tūkst. jeb 4% liels pārvadāto pasažieru skaita pieaugums, savukārt bērnu bāreņu skaits 2023. gadā ir palielinājies par 8,6 tūkst. jeb 3%.

Politiski represētās personas un nacionālās pretošanās kustības dalībnieki 2023. gadā tika pārvadāti par 7% mazāk, bet pirmsskolas vecuma bērni – par 5% mazāk, nekā 2022. gadā.

Tabula Nr.3

Pasažieru ar 100% braukšanas maksas atvieglojumiem braucienu skaita izmaiņas reģionālās nozīmes pārvadājumos 2019.-2023. gadā

	2019. g.	2020. g.	2021. g.	2022. g.	2023. g.	2023./ 2019., %	2023./ 2020., %	2023./ 2021., %	2023./ 2022., %
Pirmsskolas vecuma bērni	927 352	536 706	470 896	618 496	590 309	-36%	10%	25%	-5%
Bērni bāreņi	372 472	249 437	194 288	276 396	285 013	-23%	14%	47%	3%
Politiski represētās personas/ Nacionālās pretošanās kustības dalībnieki	357 169	233 344	185 065	214 625	200 557	-44%	-14%	8%	-7%
I un II grupas invalīdi, bērni invalīdi un pavadošās personas	3 904 083	2 902 408	2 440 943	2 779 017	2 900 680	-26%	0%	19%	4%
KOPĀ ar 100% BMA	5 561 076	3 921 895	3 291 192	3 888 534	3 976 559	-28%	1%	21%	2%

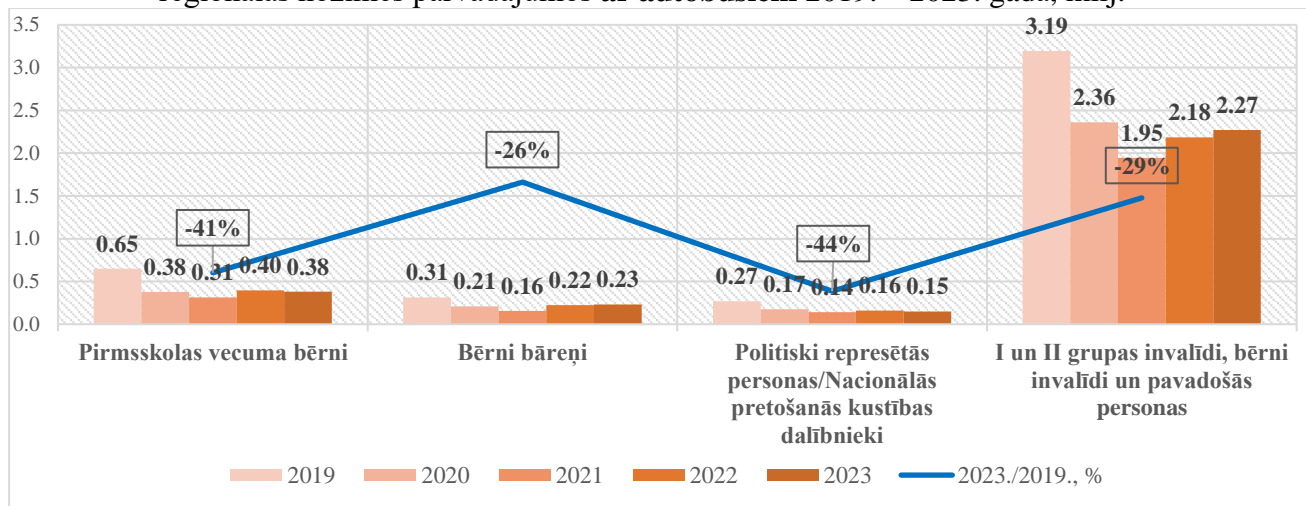
Pasažieru kategorijā, kuri saņem braukšanas maksas atvieglojumus 100% apmērā gan reģionālās nozīmes autobusu, gan vilcienu maršrutos, visvairāk tiek pārvadātas personas ar I un II grupas invaliditāti, bērni ar invaliditāti un to pavadošās personas. 2023. gadā reģionālās nozīmes pārvadājumos ar autobusiem tika pārvadāti 2,27 miljoni šīs pasažieru kategorijas braucēju, bet

vilcienos – 0,63 milj. Salīdzinot ar 2022. gadu, šīs pasažieru kategorijas braucienu skaits autobusu maršrutos 2023. gadā ir palielinājies par 4% un vilcienos par 6%.

Taču salīdzinājumā ar pirms Covid-19 pandēmijas periodu, 2023. gadā šīs pasažieru kategorijas braucēju skaits vēl joprojām ir krietni mazāks, nekā tas bija 2019. gadā – autobusus vērojams 29% samazinājums, bet vilcienos – 11% samazinājums (skat. attēlu Nr.9 un Nr.10).

Attēls Nr.9

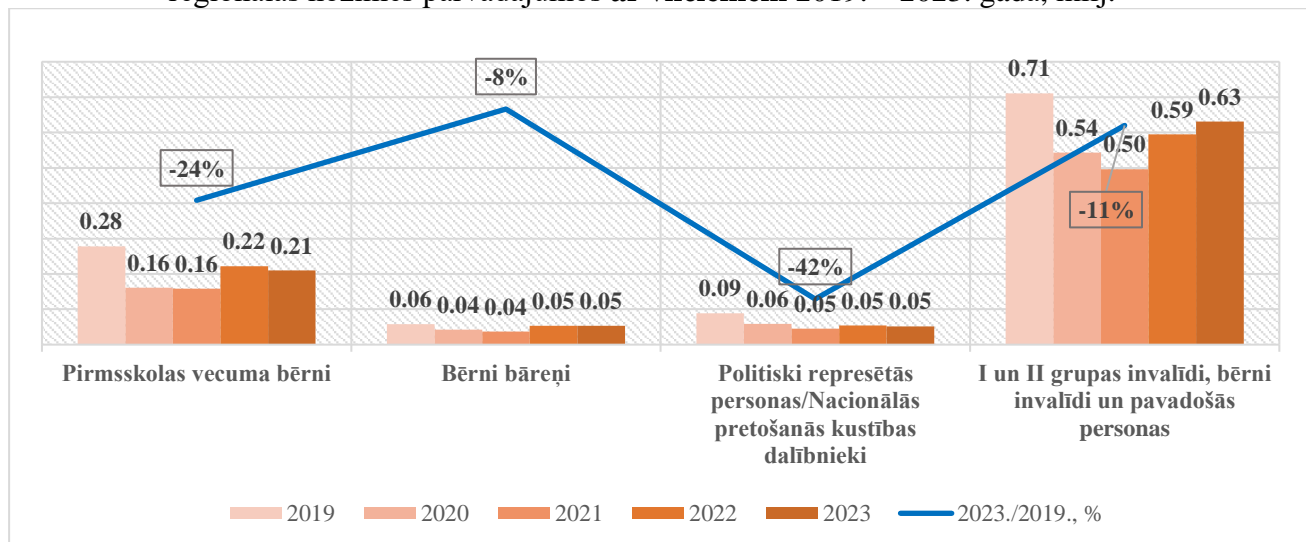
Pasažieru, kuri saņem braukšanas maksas atvieglojumus 100% apmērā, braucienu skaita izmaiņas reģionālās nozīmes pārvadājumos **ar autobusiem** 2019. – 2023. gadā, milj.

Pasažieru kategorijā ar 100% braukšanas maksas atvieglojumiem braucienu skaita samazinājums 2023. gadā, salīdzinot ar 2019. gada datiem, ir vērojams visās pasažieru grupās, taču vislielākais samazinājums ir bijis pasažieru grupai “politiski represētās personas un nacionālās pretošanās kustības dalībnieki”. Autobusu maršrutos šīs kategorijas braucēju 2023. gadā ir bijis par 44% mazāk, bet vilcienu – 42% mazāk.

Attēls Nr.10

Pasažieru, kuri saņem braukšanas maksas atvieglojumus 100% apmērā, braucienu skaita izmaiņas reģionālās nozīmes pārvadājumos **ar vilcieniem** 2019. – 2023. gadā, milj.

Pilsētas nozīmes pārvadājumi

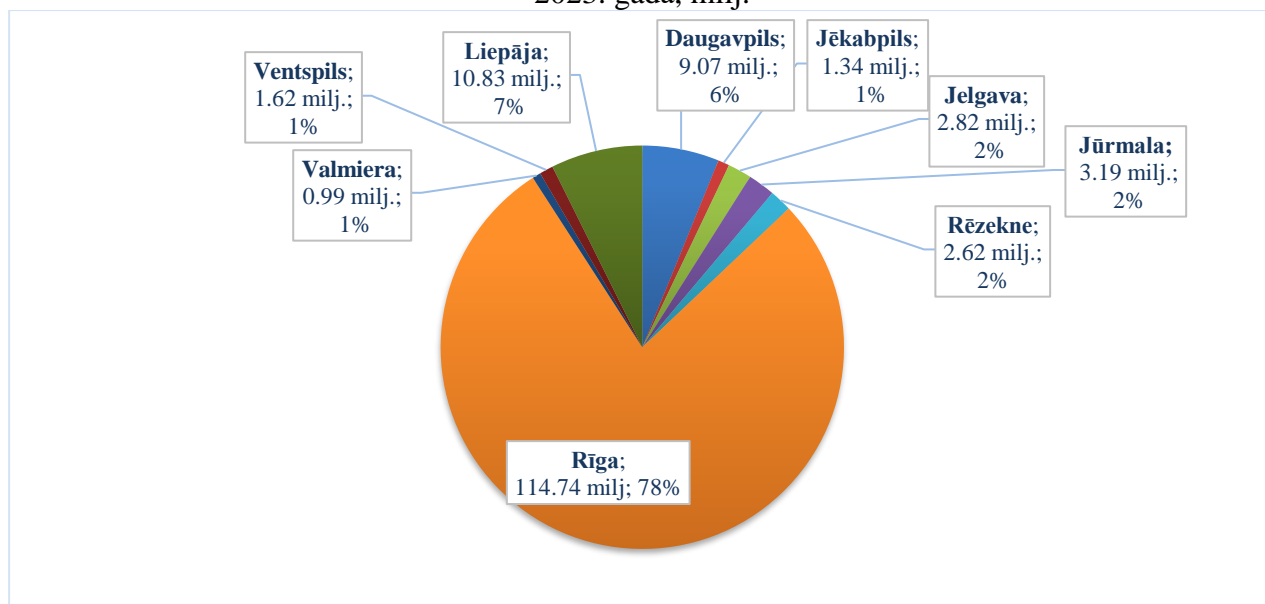
2023. gadā pilsētas nozīmes maršrutos tika pārvadāti 147,21 miljoni pasažieru, kas veido 78,78% no visiem pasažieru braucieniem sabiedriskajā transportā Latvijā šajā periodā. Pilsētas nozīmes maršrutos 2023. gadā tika pārvadāti par 18% jeb 22,92 miljoniem vairāk pasažieru, nekā 2022. gadā, kad pārvadāto pasažieru skaits bija 124,29 miljoni. Salīdzinot ar 2021. un 2020. gadu, pilsētas nozīmes maršrutos 2023. gadā tika pārvadāti par attiecīgi 49% un 24% vairāk pasažieru, bet salīdzinot ar 2019. gada rādītājiem, pārvadāto pasažieru skaits 2023. gadā ir par 23% mazāks.

Pašvaldības ar lielāko pārvadāto pasažieru skaitu 2023. gadā ir bijušas Rīga, Liepāja un Daugavpils. Lielākā daļa jeb 114,74 miljoni (78%) no visiem 2023. gadā pilsētas nozīmes maršrutos pārvadātajiem pasažieriem tika pārvadāti Rīgas valstspilsētas sabiedriskā transporta maršrutu tīklā (autobusu, tramvaju un trolejbusu pilsētas maršrutos). 10,83 miljoni (7%) pasažieru tika pārvadāti Liepājas pilsētas apkalpotajos autobusu un tramvaju maršrutos, savukārt Daugavpils pilsētas autobusu un tramvaju maršrutos 2023. gadā tika pārvadāti 9,07 miljoni (6%) pasažieru (skat. attēlu Nr.11).

Salīdzinot ar 2022. gada datiem, ir secināms, ka vislielākais pārvadāto pasažieru skaita pieaugums 2023. gadā ir bijis Rīgā (+23% salīdzinot ar 2022. gadu), Jelgavā (+13%) un Jēkabpilī (+12%), bet Daugavpils pilsētā 2023. gadā pārvadāti par 2% jeb 228,45 tūkstošiem mazāk pasažieru, nekā 2022. gadā.

Attēls Nr.11

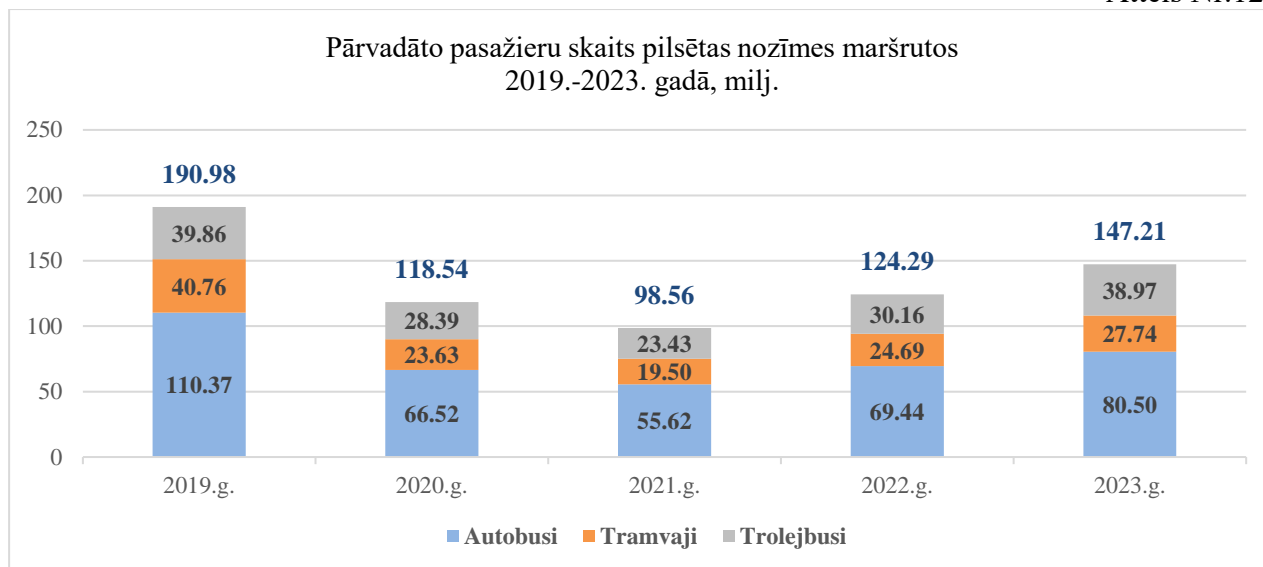
Pilsētas nozīmes maršrutos pārvadāto pasažieru skaits sadalījumā pa valstspilsētu pašvaldībām 2023. gadā, milj.

No visiem 2023. gadā pilsētas nozīmes maršrutos pārvadātajiem pasažieriem 80,50 miljoni jeb 55% tika pārvadāti ar autobusiem, 38,97 miljoni jeb 26% - ar trolejbusiem, un 27,74 miljoni jeb 19% - ar tramvajiem (skat. attēlu Nr. 12). Jāatzīmē, ka pilsētu pārvadājumi ar trolejbusiem tiek organizēti tikai Rīgas pilsētā, savukārt ar tramvajiem – Rīgā, Liepājā un Daugavpilī.

Salīdzinot ar 2022. gadu, pasažieru skaits autobusu maršrutos 2023. gadā ir palielinājies par 16%, tramvaju maršrutos par 12%, bet trolejbusu maršrutos vērojams 29% liels pārvadāto pasažieru skaita pieaugums.

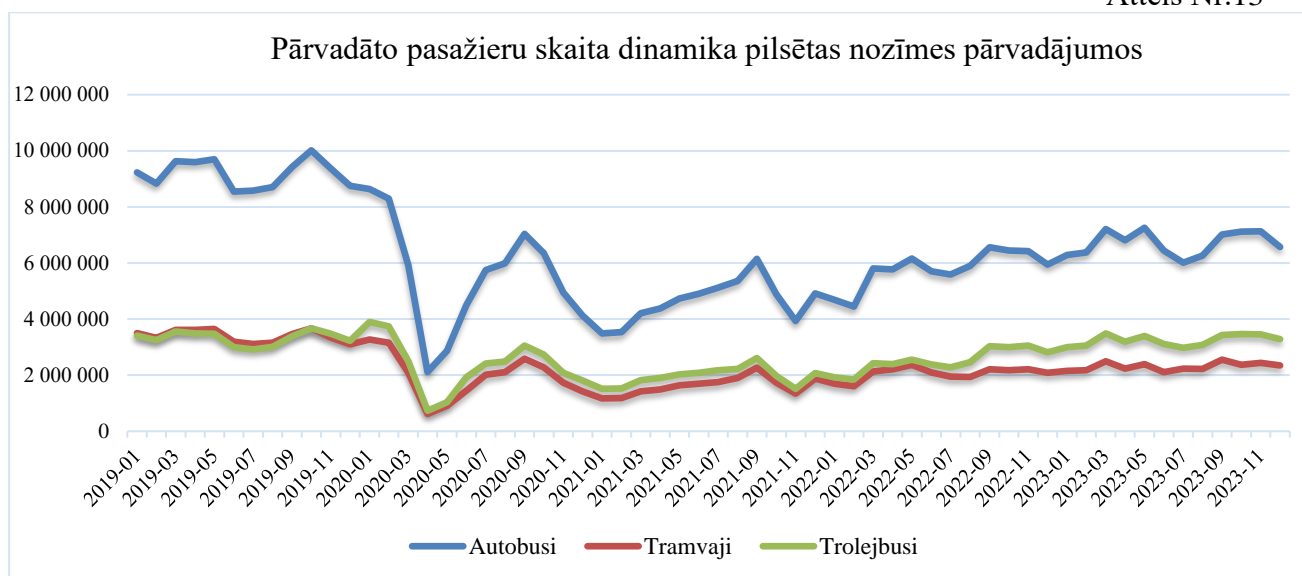
Attēls Nr.12

Līdzīgi kā reģionālajos pārvadājumos, arī pilsētas nozīmes maršrutos ir vērojama atkopšanās no Covid-19 pandēmijas ietekmes, un 2023. gadā pārvadāto pasažieru skaits ir pārsniedzis pēdējo trīs gadu rādītājus.

Analizējot pilsētas nozīmes maršrutos pārvadāto pasažieru skaitu pa 2023. gada mēnešiem, varam secināt, ka lielākais pasažieru apjoms 2023. gadā ir bijis marta, maija, septembra un novembra mēnešos, savukārt vasarā ir vērojams neliels pasažieru skaita samazinājums (-11% pret maija mēnesi), kas varēt būt pamatojams ar atvaļinājumu laiku un skolēnu vasaras brīvlaiku (skat. attēlu Nr. 13).

Attēls Nr.13

2023. gadā visvairāk tika pārvadāti tie pasažieri, kuri bija tiesīgi izmantot pašvaldību noteiktos braukšanas maksas atvieglojumus. 2023. gadā tie ir bijuši 81,86 miljoni, un to īpatsvars veido 56% no visiem 2023. gadā pilsētas maršrutos pārvadātajiem pasažieriem. Jāatzīmē, ka atbilstoši Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 14.panta trešajā daļā noteikto, pašvaldībām ir tiesības noteikt braukšanas maksas atvieglojumus savā administratīvajā teritorijā, ja ar šo braukšanas maksas atvieglojumu noteikšanu pārvadātājam radītos zaudējumus pilnībā kompensē no

pašvaldības budžeta.¹ Līdz ar to, braukšanas maksas atvieglojumi katrā pašvaldībā var atšķirties un gadu no gada tikt pārskatīti un mainīti. Sākot ar 2023. gada sākumu, Rīgas pilsētā tikai mainīta kopējā biļešu sistēmas politika, kā rezultātā pasažieri ir mainījuši arī savus paradumus biļešu veidu iegādē un izmantošanā.

2023. gadā pilsētas nozīmes maršrutos tika pārvadāti 57,70 miljoni maksājšie pasažieri, kas sastāda 39% no visiem pilsētas nozīmes maršrutos pārvadātajiem pasažieriem un 5% jeb 7,65 miljonus veido pasažieru grupa “Personas ar invaliditāti”², kuru pārvadāšana pilsētas maršrutos tiek finansēta no valsts budžeta (skat. attēlu Nr. 14).

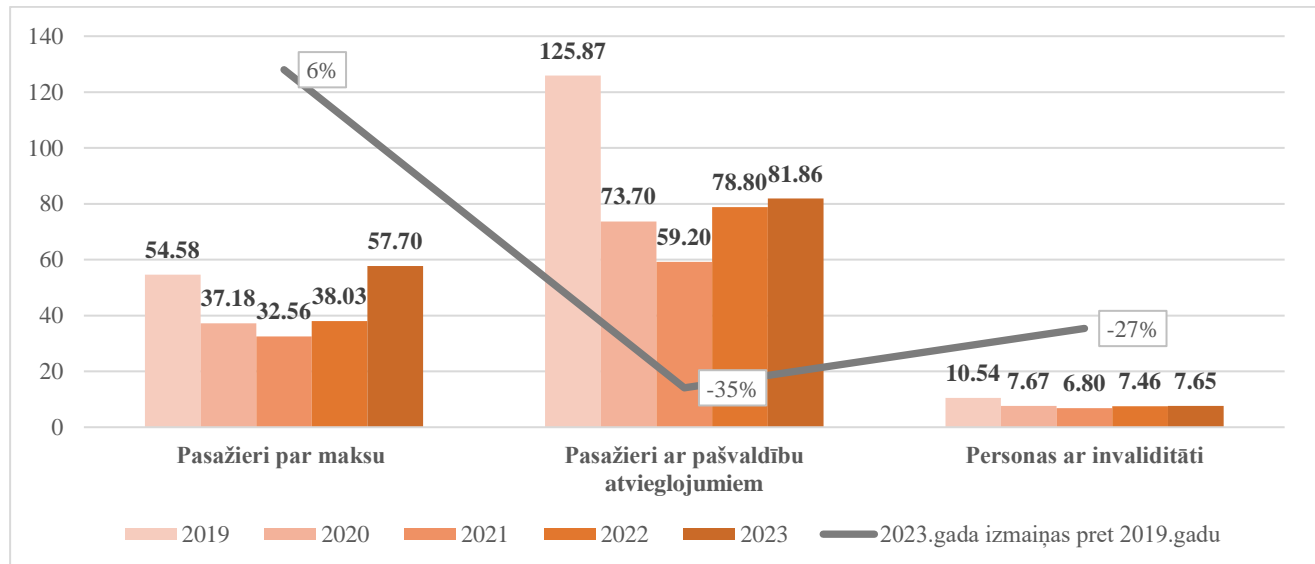
Analizējot Autotransporta direkcijas rīcībā esošo informāciju par pilsētas nozīmes pārvadājumiem, secināms, ka vislielākās pārvadāto pasažieru skaita izmaiņas salīdzinājumā ar 2019. gadu pilsētas nozīmes maršrutos ir pasažieru grupai, kuri saņem pašvaldību noteiktos braukšanas maksas atvieglojumus, t.i. 2023. gadā šīs grupas pasažieru skaits pret 2019. gadu ir samazinājies par 35%. Pasažieru kategorijā “Personas ar invaliditāti” vērojams 27% liels pasažieru skaita samazinājums pret 2019. gadu, bet pozitīva tendence vērojama pasažieru grupā “Par maksu pārvadātie pasažieri”, kur 2023. gadā pārvadāto pasažieru skaits par 6% pārsniedz 2019. gada apjomu.

Savukārt attiecībā pret 2022. gadu, pieaugums 2023. gadā ir vērojams visās pasažieru grupās:

- “Pasažieri par maksu” braucēju skaits palielinājies par 19,67 miljoniem jeb 52%;
- “Pasažieri ar pašvaldību atvieglojumiem” braucēju skaits palielinājies par 3,06 miljoniem jeb 4%;
- “Personas ar invaliditāti” braucēju skaits palielinājies par 0,19 miljoniem jeb par 3%.

Attēls Nr.14

Pārvadāto pasažieru skaita izmaiņas pilsētas nozīmes maršrutos
2019. –2023. gadā, milj. un izmaiņas pret 2019. gadu

¹ Sabiedriskā transporta pakalpojumu likums, <https://likumi.lv/ta/id/159858-sabiedriskā-transporta-pakalpojumu-likums>

² Personas ar I vai II grupas invaliditāti, personas līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti un persona, kura pavada personu ar I grupas invaliditāti vai personu līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti